



# TÜRKİYE'DE ÇIĞ OLAYLARININ BÖLGESEL DAĞILIMI VE ETKİLERİ

MURAT ARSLAN

348976

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Trabzon /TÜRKİYE



Çiğ, genellikle bitki örtüsü olmayan engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar halinde birikmiş olan kar kütesinin iç veya dış kuvvetlerin etkisi ile başlayan bir ilk hareket sonucu tetiklenen kar birikintisinin birikerek, yamaçtan aşağıya doğru hızla kayması olarak tanımlanır.

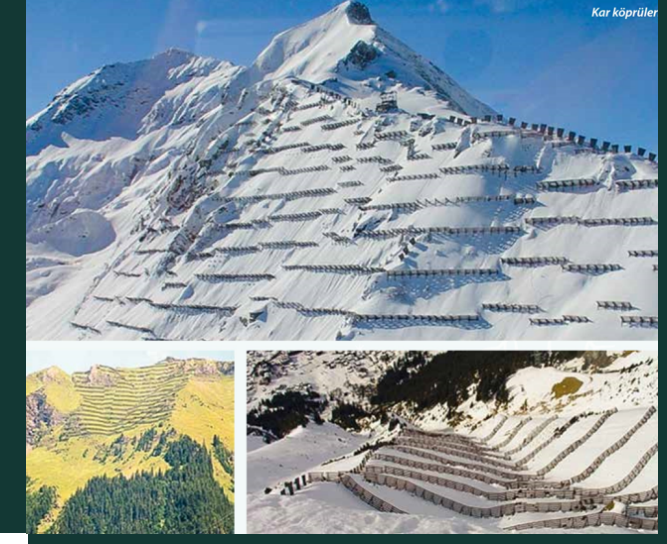
Çiğ başladığı anda mümkünse çığın daha yavaş hareket ettiği ve kar örtüsünün daha ince olduğu kenarlara doğru hareket etmek gerekir. Yakın çevrede varsa yüksek kaya daldasına girilmelidir. Bu sırada ses çıkararak diğer insanlar uyarılmalı, kayak yapıyorsa kayalar ve batonlar çıkarılmalıdır. Çığdan kurtulanamıyorsa yüzme hareketi yaparak karın üzerinde durulmalı veya bacaklar ile kolları birleştirerek oturma pozisyonu alınmalıdır. Elin biri yüzün önünde, diğeri baş üstünde tutulmalıdır. Araçta bulunuluyorsa motor durdurulmalı ve ışıklar söndürülmeli, araçtaki oksijen miktarı korunmaya çalışılmalıdır.

## Çiğ tehlikesini önleyerek can ve mal kaybını azaltmak için;

- Çiğ risk alanlarının belirlenmesi,
- Çiğ tahmin merkezlerinin kurulması,
- Çiğ konusunda teknik eleman yetiştirilmesi,
- Risk grubunda öğlen alanlarda ağaçlandırma yapılmalıdır,
- Kurtarma çalışmalarının sistematik hale getirilmesi amacıyla planlama çalışmaları, vakit geçirilmeden ve mutlaka yapılmalıdır.

## Çiğların oluşma nedenlerini inceler isek;

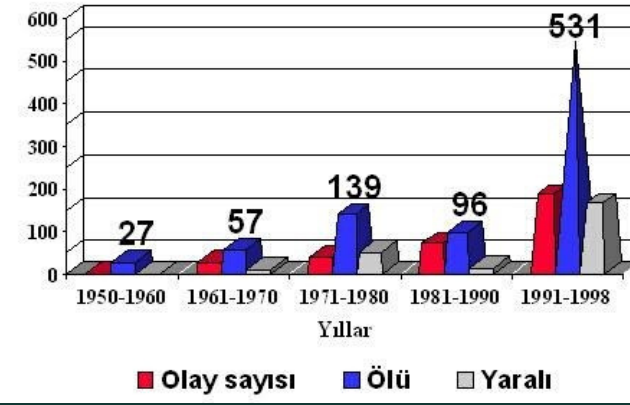
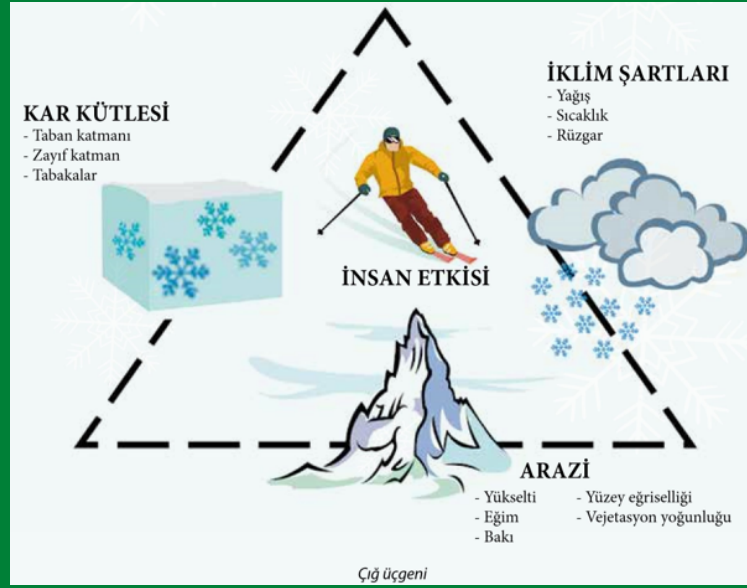
1. Yağış
2. Rüzgar
3. Yamaç eğim açısı
4. Bakı
5. Sıcaklık
6. Zayıf kar tabakaları
7. Yamaç Örtüsü



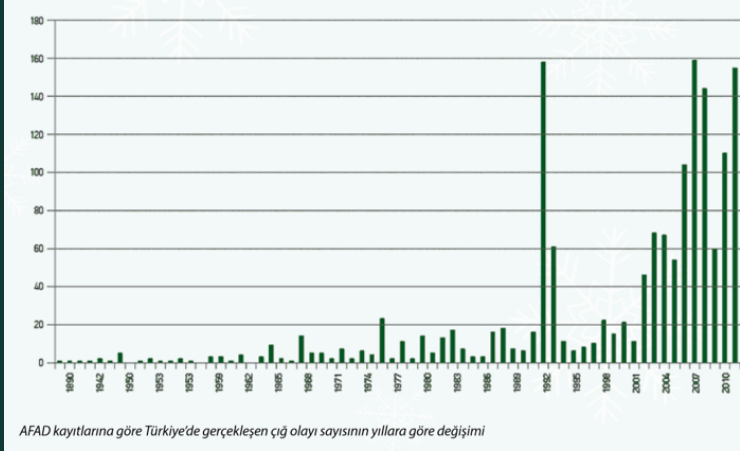
## ÇIĞ OLUŞUM NEDENLERİ:

Çiğ oluşum nedenleri genel olarak 3 ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar genel olarak iklim şartları, kar kütesi, insan etkileridir. Bu etkileşim çığ üçgeni olarak adlandırılır.

## ÇIĞ ÜÇGENİ;



AFAD'ın 71 yılı kapsayan verilerine göre çığlar sonucu her yıl oluşan can kaybı ve yaralı sayısı ekstrem yıllar dışında benzer büyüklüktedir. Yıllık ortalama olay sayısı 28, ölü sayısı 20 kişi, yaralı sayısı 6 kişidir. Türkiye genelinde 81 ilin 45'inde toplam 605 yerleşim biriminde, 731 çığ olayı meydana gelmiştir.



Son yıllarda artan çığ olaylarının sebepleri olarak dağlık alanlarda artan turizm tesisleri, HES yapıları, enerji nakil hatları, yol yapımı gibi faaliyetlerden dolayı çığ olaylarında artışlar olmuştur.

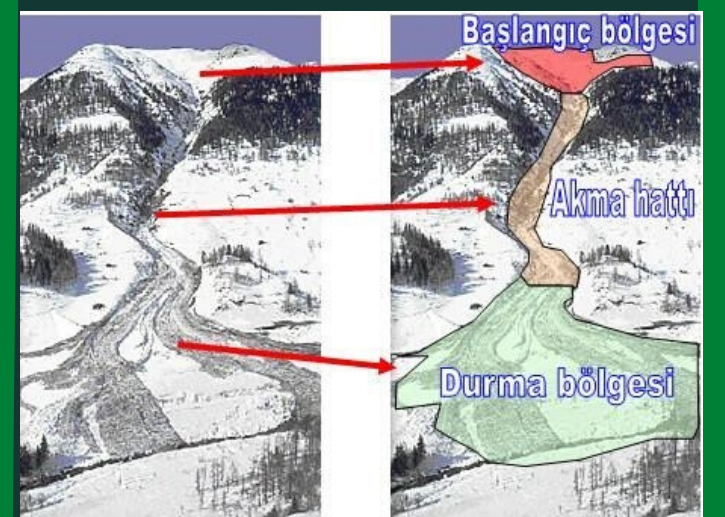
## ÇIĞ OLAN BİR ALANDA YAPILABİLECEK ARA KURTARMA YÖNTEMLERİ;

- \*Göz ve kulak ile arama
- \*Elektronik alıcılar ile arama
- \*Sondalama
- \*Kurtarma köpekleri
- \*Radar
- \*Magnetometre

## HERHANGİ BİR KURTARMA ÇALIŞMASI SIRASINDA KAZAZEDENİN HAVA KESESİNİN KAPANMAMASINA DİKKAT EDİLMELİDİR!



Çiğ yollarının kısımları



## ÇIĞ ÖNLEM-KONTROL TEKNİKLERİ;

**AKTİF KORUMA:** Başlama zonu kısmı denilen yukarı kesimlerde yapılan kar kütesinin hareketini önlemek için yapılan çalışmalardır. Kar ağları, kar bariyerleri, kar tripodları

**PASİF KORUMA:** Akma ve birikme sonunda yapılan çalışmalardır. Hareketi durdurmak veya karın hareket yönünü değiştirmek için yapılırlar.

Çiğ saptırma duvarları

Kaynakça;

<https://www.afad.gov.tr>

<https://www.mgm.gov.tr>

<https://www.tarimorman.gov.tr>

Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Meteorolojik Uygulamaları

Raporu", Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, 2000, Ankara.

Gürer, I., Tunçel, H., Yavaş,

Ö.M., Erenbilge, T., 1995, "Türkiye'de Çiğ Kriterleri ve Olası Çiğ Risk Alanlarının Belirlenmesi", TÜBİTAK Proje No: YBAG-0067.

